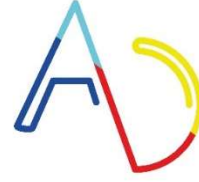

tepav

türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

**Akademik
Danışmanlar
Projesi**

Akademik Danışmanlar Projesi

Gaziantep İli

tepav

İçerik

- Sosyal ve ekonomik yapı
- Sektör bazlı analizler

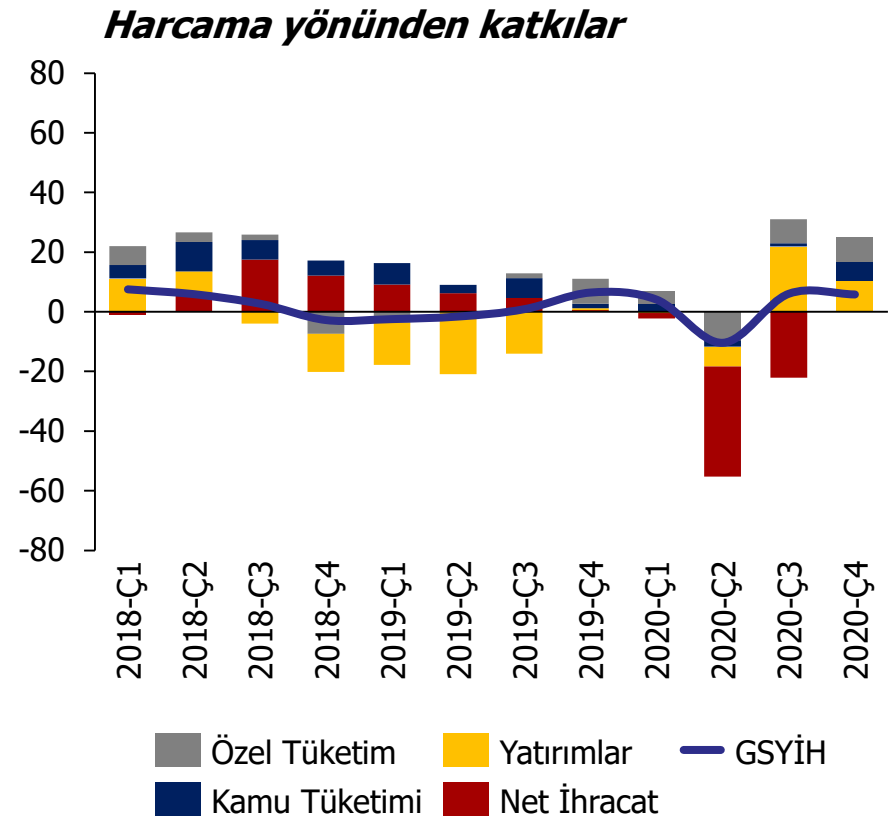
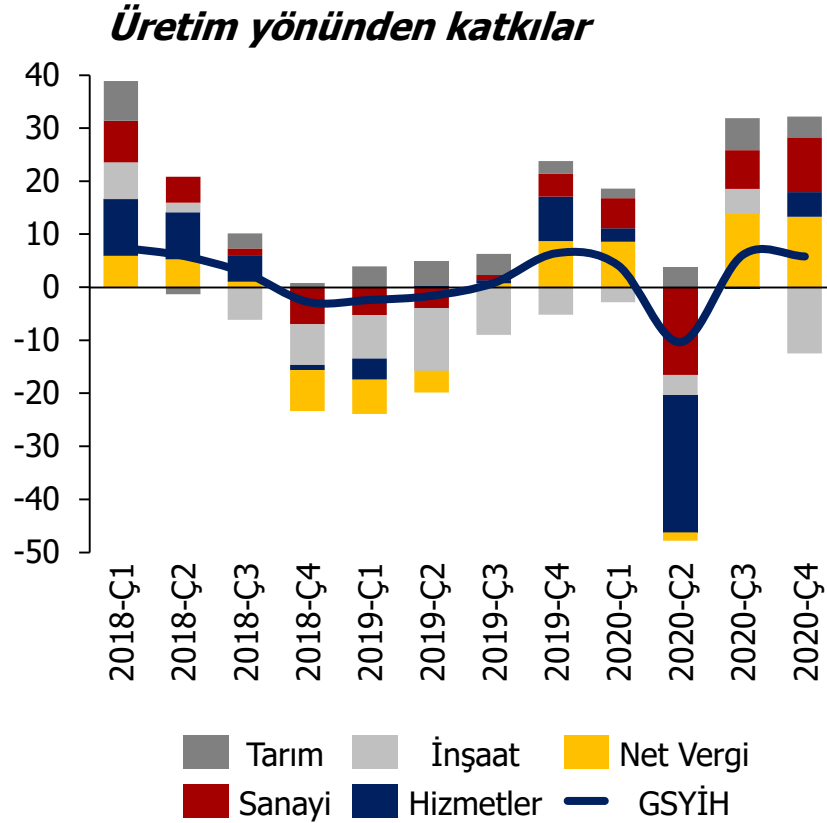
Büyüme, Üretim ve Satışlar

- Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) büyümesi
  - Üretim ve harcama yönünden katkılar
- Üretim
  - Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)
  - Sektörel ciro endeksleri
- Satışlar
  - Perakende satış hacim endeksi
  - Hizmet sektörü ciro endeksleri

2020 yılında salgının daraltıcı etkisine rağmen büyüme %1,8 oranında gerçekleşti

Yılın ikinci yarısında yatırım ve tüketim kaynaklı artışlar belirleyici oldu
Sanayide toparlanma güçlü seyrederken, inşaat sektörü geride kaldı

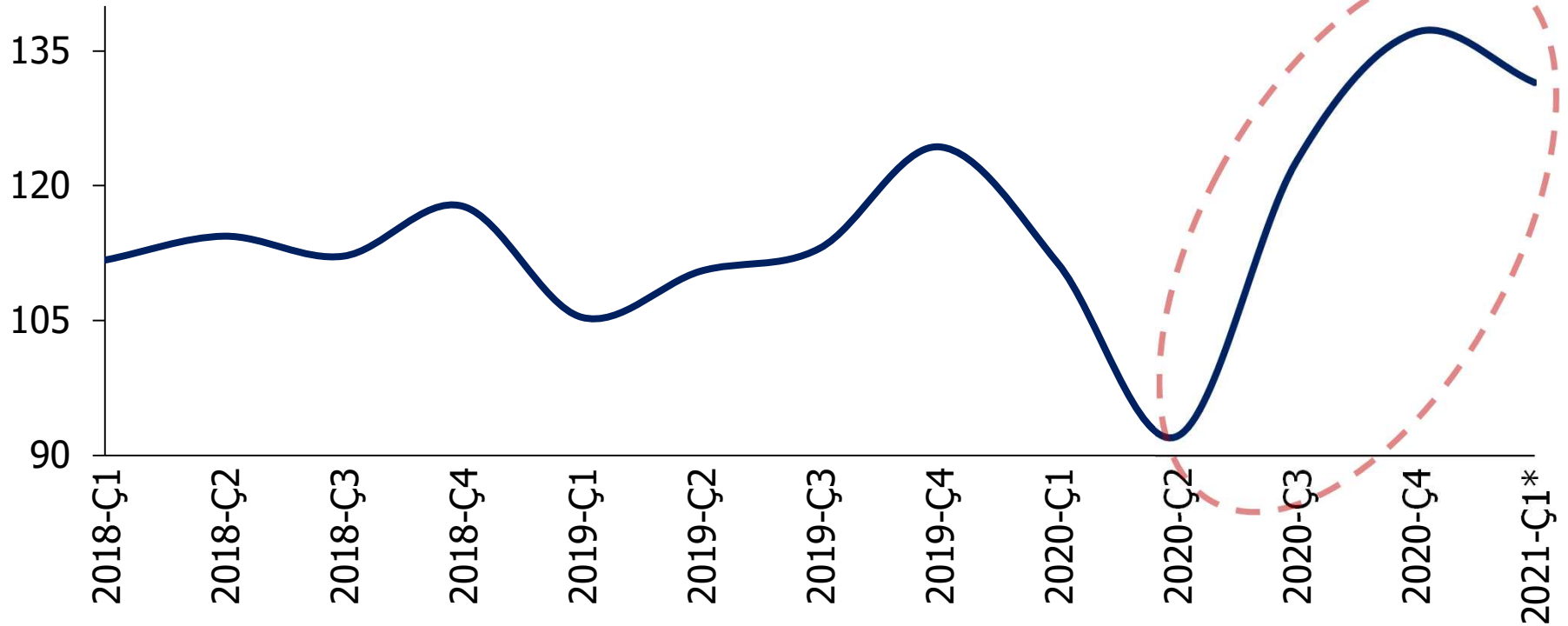
GSYH yıllık büyümeye üretim ve harcama yönünden katkılar, % puan, 2018 Ç1 – 2020 Ç4

İmalat sanayi üretimi salgın öncesi düzeylerinin üzerinde gerçekleşti

Salgının ilk dalgasında yıllık %17 oranında daralan Sanayi Üretim Endeksi (SÜE), ilerleyen dönemlerde artarak söz konusu düşüşü telafi etti

SÜE, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2015=100, 2018 Ç1 – 2021 Ç1

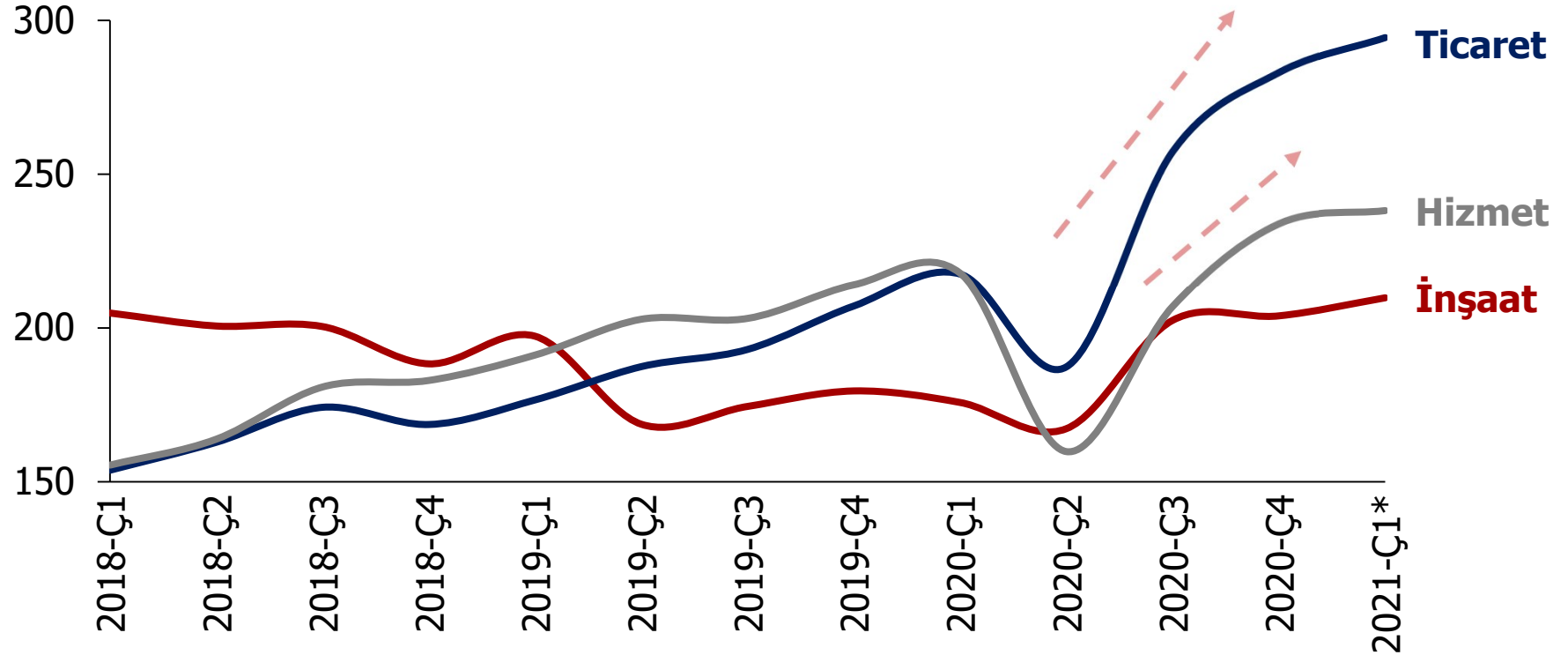
Kaynak: TÜİK Sanayi İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

*Ocak 2021 verisini içermektedir.

Sektörel ciro endeksleri salgın öncesi düzeylerinin üzerinde

Cirolarda en yüksek artış ticaret sektöründe gerçekleşirken, inşaat sektöründe toparlanma daha sınırlı oldu

Sektörel ciro endeksleri, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2015=100, 2018 Ç1 – 2021 Ç1

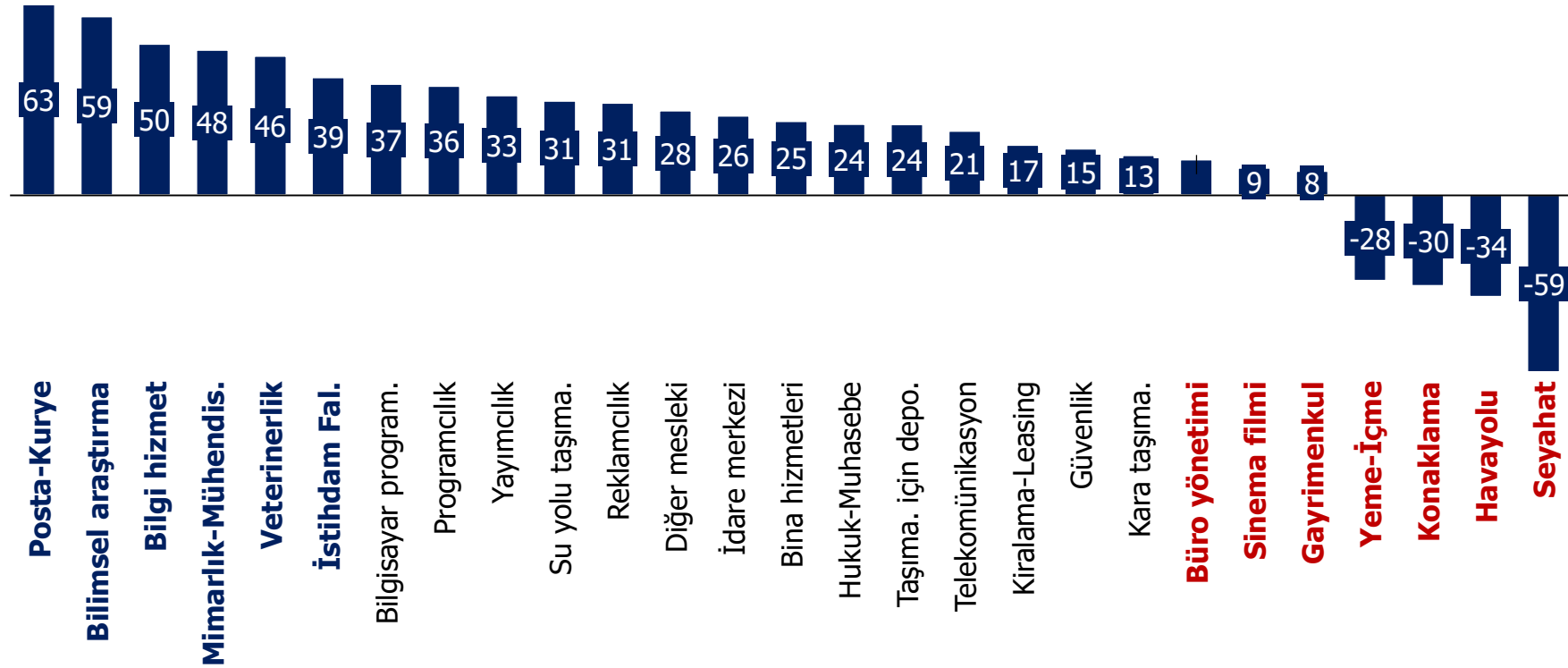
Kaynak: TÜİK Ticaret ve Hizmet İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

*Ocak 2021 verisini içermektedir.

Hizmet sektörleri pandemiden farklı etkilendi

Seyahat, konaklama ve ilgili sektörlerde geçen yılın aynı dönemine göre ciro kayıpları yüksek seyrini koruyor

Hizmet sektörü ciro endeksleri, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2015=100, % değişim, Ocak 2020- Ocak 2021

Dış Ticaret ve Cari Açık

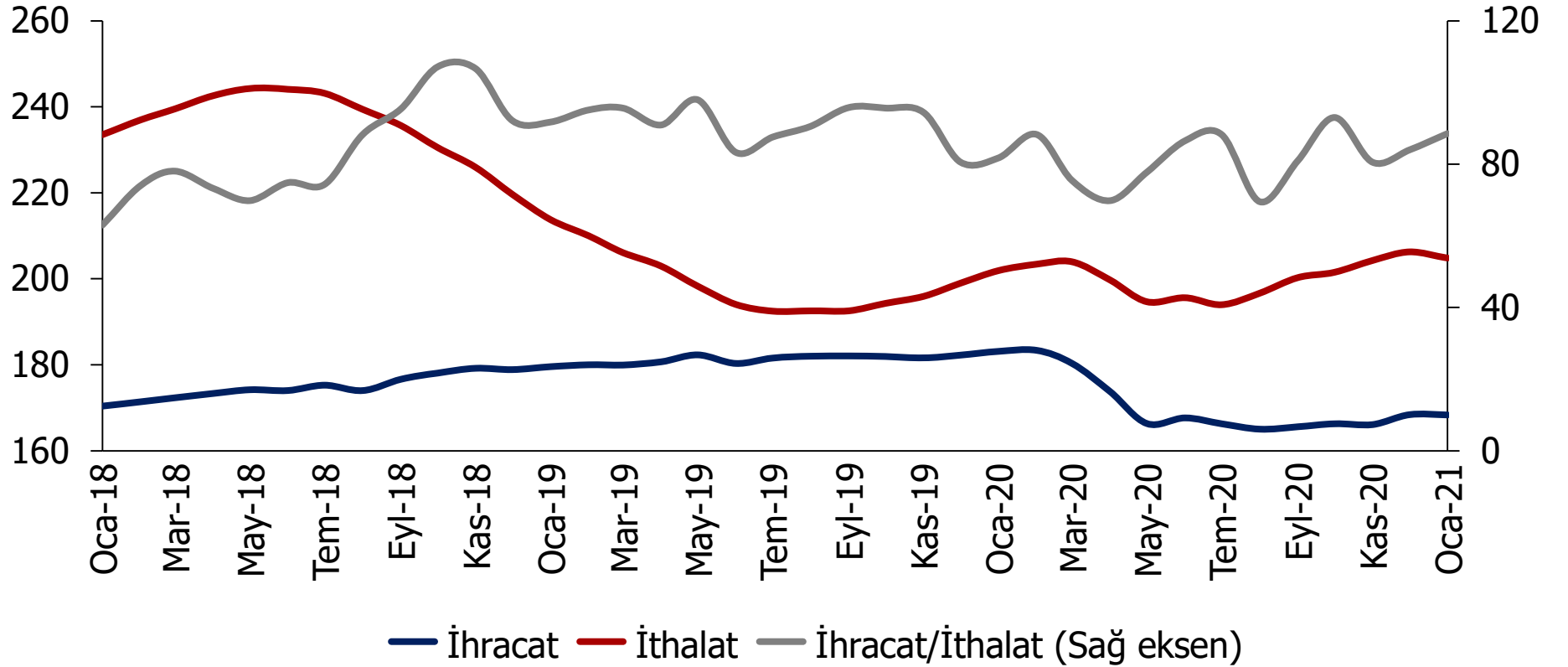
- Dış ticaret
  - İhracat ve ithalat
  - İhracatın ithalatı karşılama oranı
- Cari açık ve finansmanı
  - Cari işlemler dengesi
  - Cari açığın temel finansman kaynakları

İhracatta yatay seyir, ithalatta ise artış eğilimi gözleniyor

İhracatın ithalatı karşılama oranı Ocak 2021'de %89 seviyesinde gerçekleşti

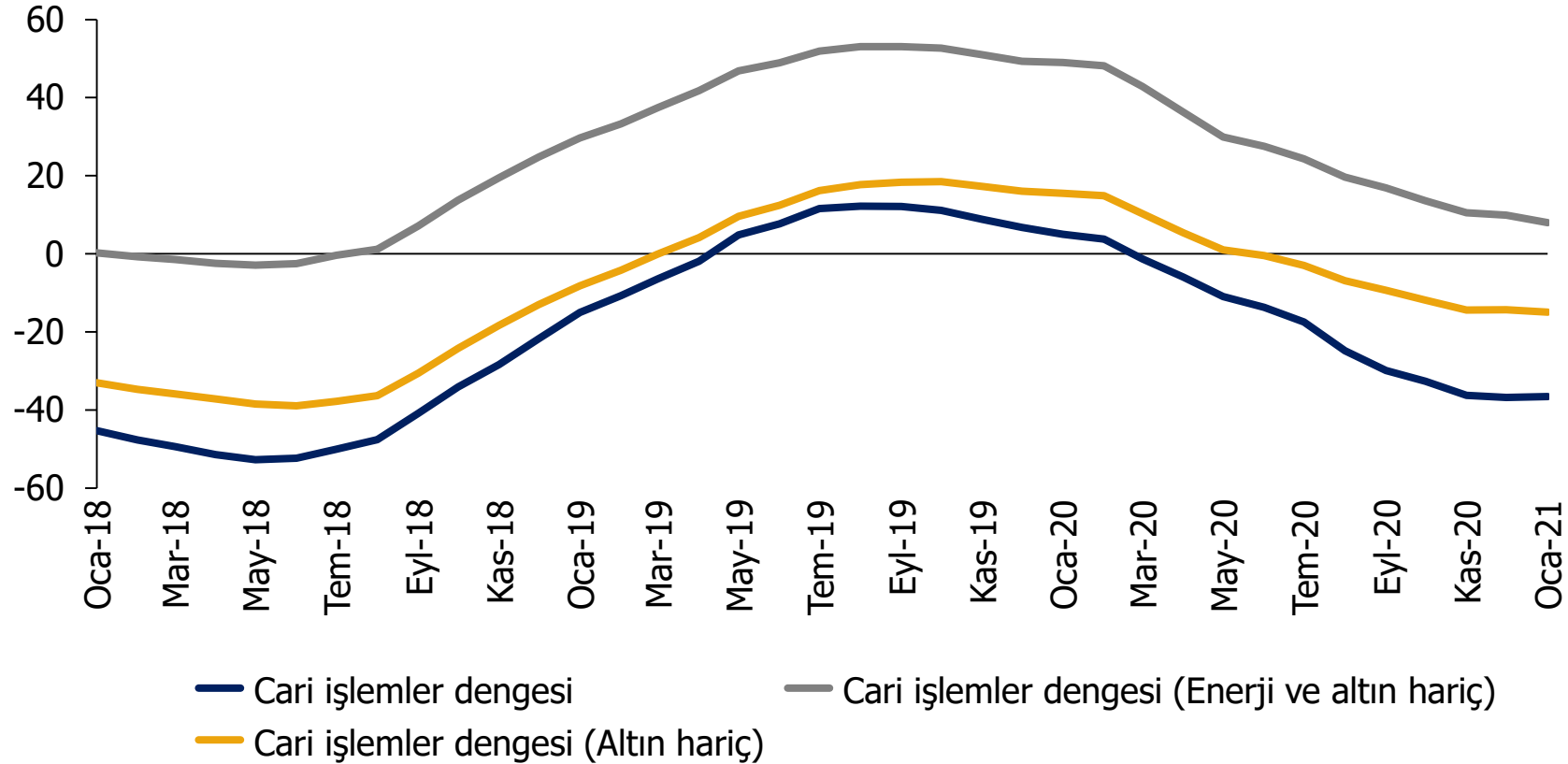
Dış ticaret, 12 aylık birikimli, milyar dolar, aylık, 2018-2021

Cari işlemler dengesi 2019 yılında fazla verirken, Ocak 2021'de 36,6 milyar dolar açık gerçekleşti

Altın ve enerji kalemleri hariç tutulduğunda 8 milyar dolar cari fazla bulunuyor

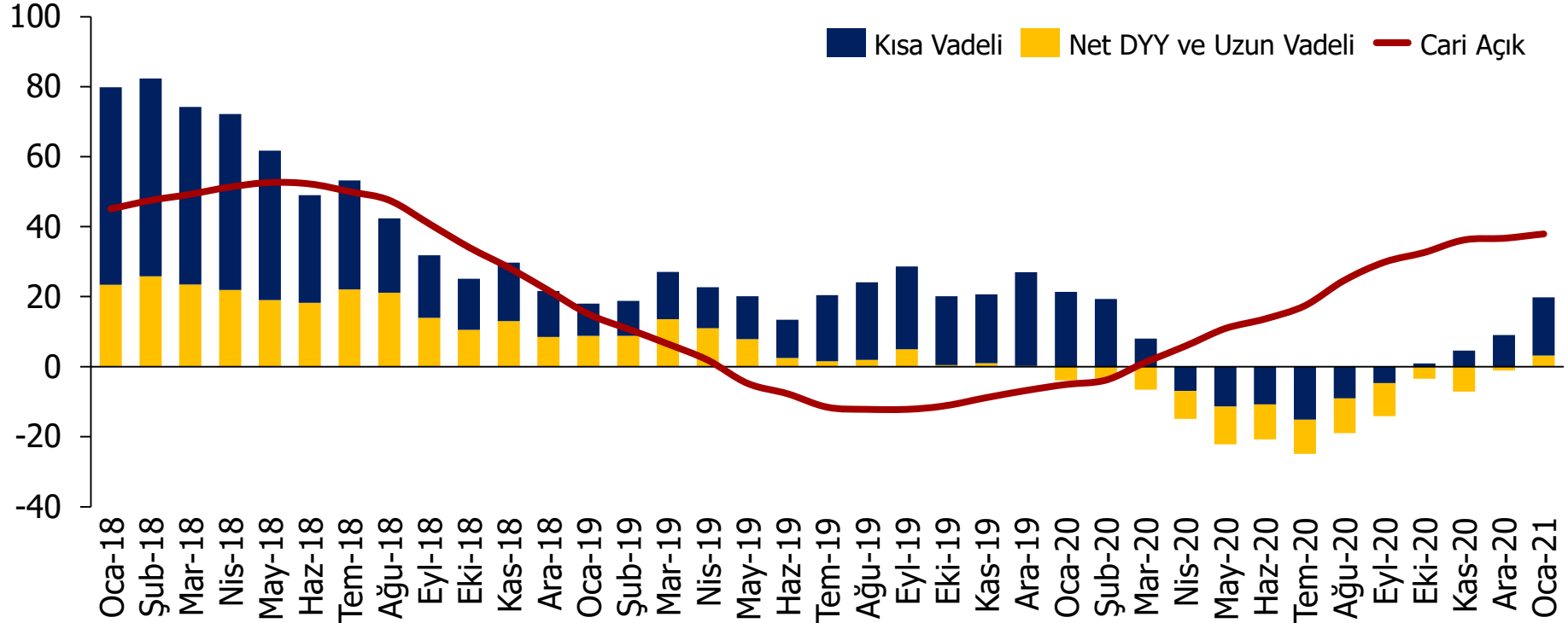
Cari işlemler dengesi, 12 aylık birikimli, milyar dolar, aylık, 2018-2021

2020 yılında yoğun sermaye çıkışları yaşandı. Ocak 2021'de kısa vadeli girişler 16,6 milyar dolar

Artan cari işlemler açığının finansmanı rezervler ile karşılandı

Cari açığın temel finansman kaynakları, 12 aylık birikimli, milyar dolar, 2018-2021

Kaynak: TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

*Kısa vadeli sermaye hareketleri bankacılık ve reel sektörün kısa vadeli net kredileri ile bankalardaki mevduat kaleminin toplamından oluşmaktadır.

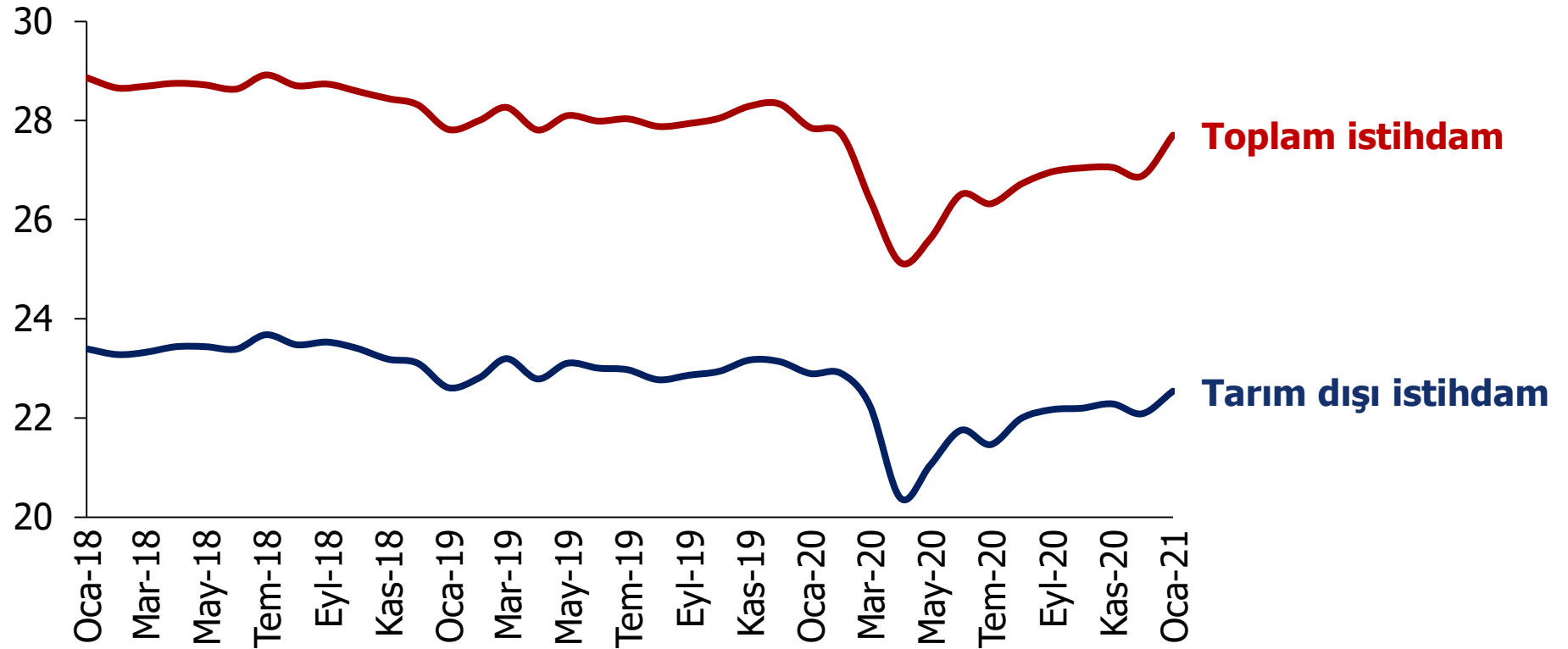
*Uzun vadeli sermaye hareketleri bankalar ve reel sektörün uzun vadeli net kredileri ile bankalar ve Hazine'nin yurtdışına ihraç ettikleri tahvilleri kapsamaktadır.

*Cari açık ve ilgili sermaye kalemleri arasındaki fark, net hata noksan ve resmi rezervlerdeki değişimi göstermektedir.

İstihdamda salgın öncesi seviyeler yakalanamadı

Salgının ilk dalgasında Şubat 2020'ye kıyasla yaklaşık 2 milyon istihdam kaybı yaşandı
Ekonomik aktivitede canlanma gözlene de istihdam kayıpları henüz telafi edilemedi

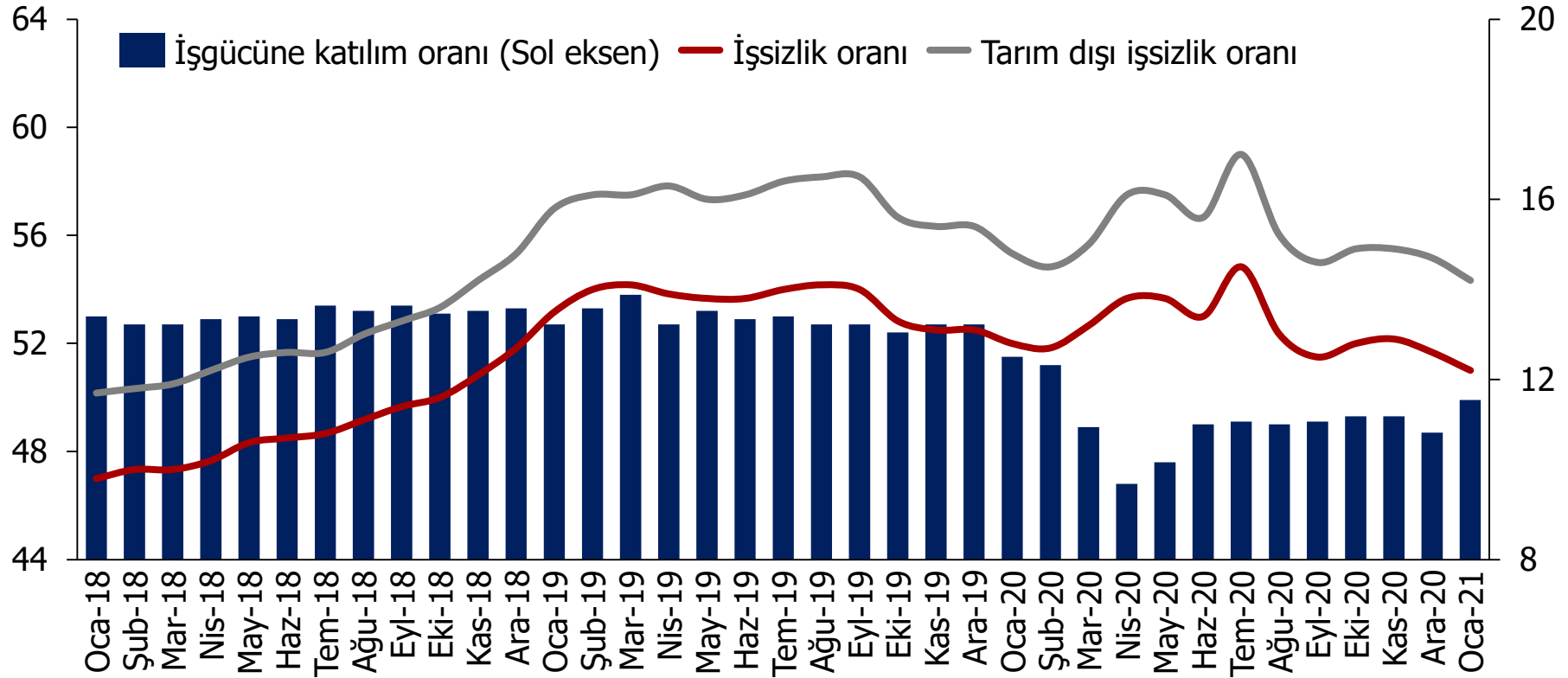
Toplam ve tarım dışı istihdam, mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi, aylık, 2018- 2021

İşsizlik oranı salgın öncesine kıyasla geriliyor

Ocak 2021'de işgücüne katılım oranı %49,9, işsizlik oranı ise %12,2 oldu
Tarım dışı işsizlik oranı 2 puan yukarıda

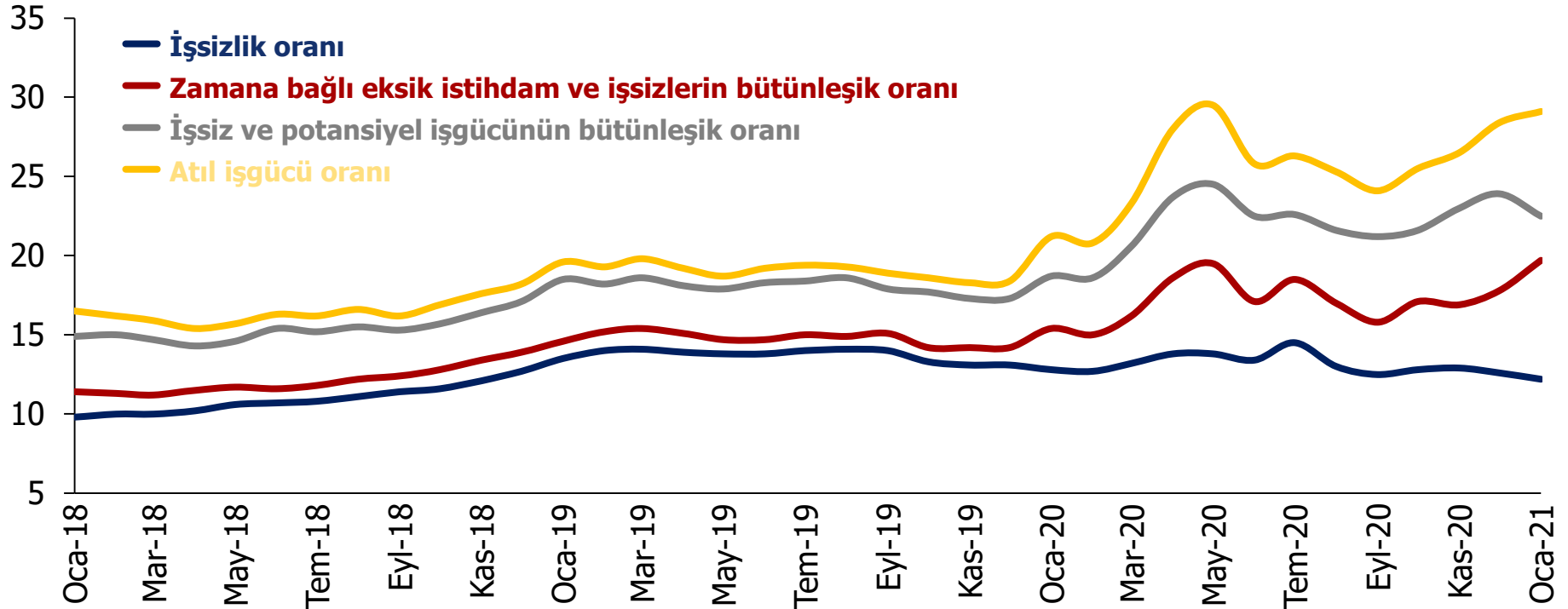
İşsizlik ve işgücüne katılım oranı, mevsim etkisinden arındırılmış, %, aylık, 2018- 2021

Ancak, geniş tanımlı işsizlik oranları artıyor

Ocak 2021'de eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı %29,1 düzeyine ulaştı

İşgücüne ilişkin tamamlayıcı göstergeler, mevsim etkisinden arındırılmış, %, aylık, 2018-2021

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları, TEPAV görselleştirmesi

Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı: Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin toplamının işgücüne oranıdır.

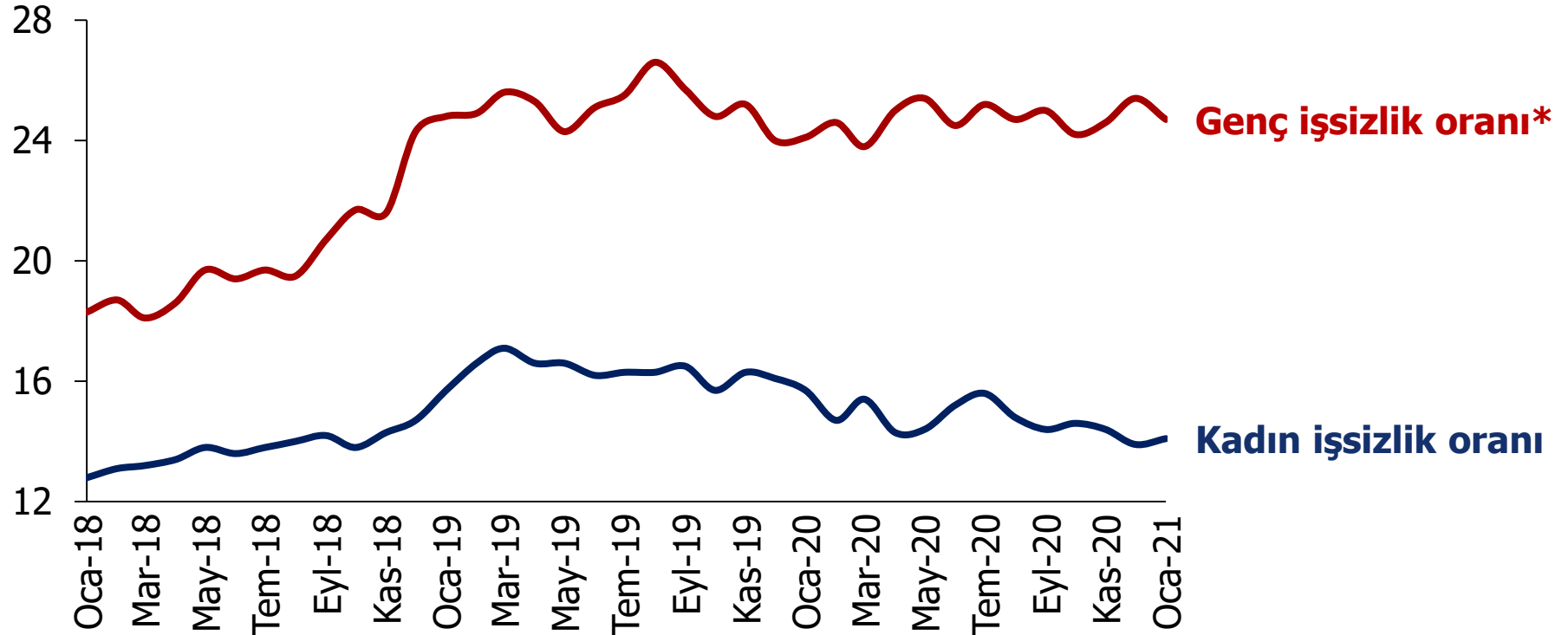
İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı: İşsiz ve potansiyel işgücünün toplamının işgücü ve potansiyel işgücünün toplamına oranıdır.

Atıl işgücü oranı: Zamana bağlı eksik istihdam, işsizler ve potansiyel işgücünün toplamının işgücü ve potansiyel işgücünün toplamına oranıdır.

Genç nüfusta işsizlik oranı salgının başladığı Mart 2020'ye göre artarken, kadın işsizlik oranı azaldı

Genç nüfusta işsizlik oranı %24,7, kadın işsizlik oranı %14,1 seviyesinde

Genç işsizlik ve kadın işsizlik oranı, mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi, aylık, 2018-2021

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi
*15-24 yaş grubunu kapsamaktadır.

Ekonomik Güven Endeksi

- Ekonomik Güven Endeksi
  - İnşaat Sektörü Güven Endeksi
  - Hizmet Sektörü Güven Endeksi
  - Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi
  - Reel Kesim Güven Endeksi
  - Tüketici Güven Endeksi

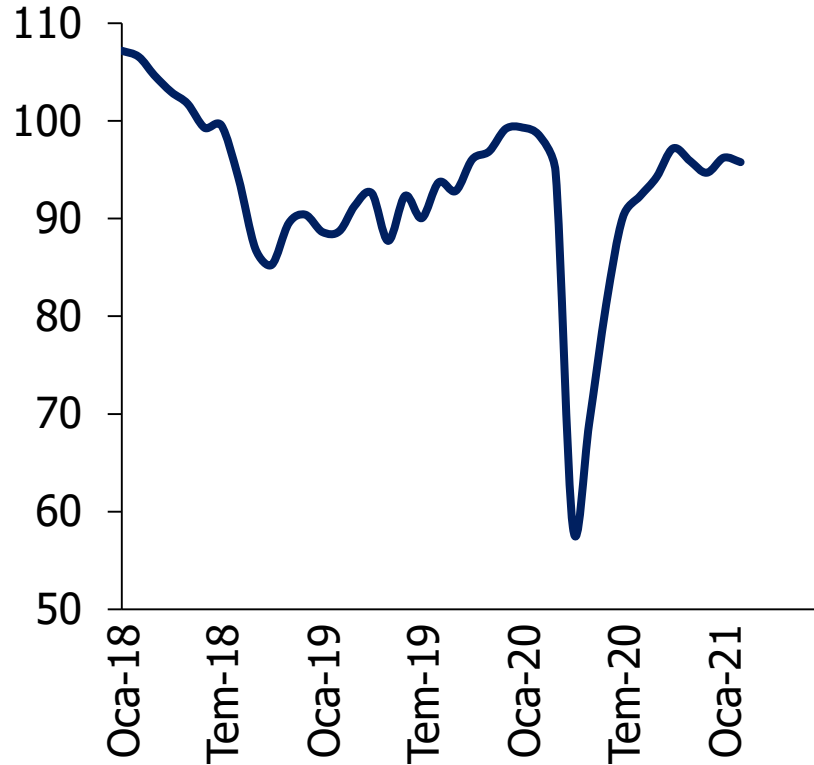

Ekonomik Güven Endeksi Şubat 2021'de 95,8 değerine geriledi

Bu değer hizmet ve inşaat sektörü güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı

Ekonomik güven endeksi, aylık, Ocak 2018- Şubat 2021

Ekonomik güven endeksi

Ekonomik güven endeksi, sektörler

	Oca.21	Şub.21	Fark	Yüzde
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	84,2	83,1	-1,1	-1,3
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	101,9	100,4	-1,5	-1,5
Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi	108,5	108,9	0,4	0,4
Reel Kesim Güven Endeksi	107,0	109,3	2,3	2,1
Tüketici Güven Endeksi	83,3	84,5	1,2	1,4

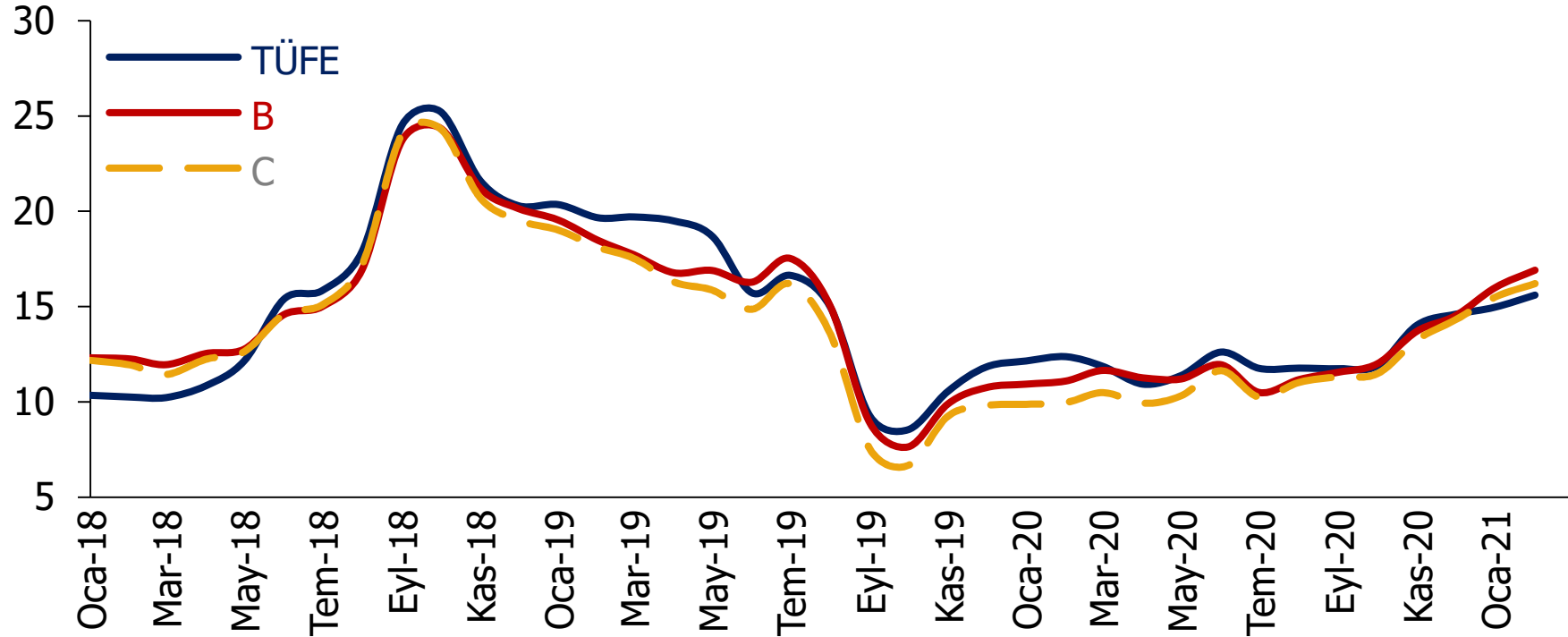
Enflasyon

- Tüketici enflasyonu
  - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve temel göstergeler
  - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve alt kalemler
- Üretici enflasyonu
  - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve imalat
  - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve alt kalemler

Tüketici fiyatları artış eğiliminde...

TÜFE ile ölçülen yıllık enflasyon oranı Şubat 2021'de %15,61 düzeyine ulaştı

TÜFE ve özel kapsamlı enflasyon göstergeleri*, yıllık % değişim, aylık, 2018-2021

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Enflasyonun temel eğilimini göstermek amacıyla hesaplanan özel kapsamlı göstergelerden B - İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE; C - Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE'yi göstermektedir.

Ulaştırma, ev eşyası ile çeşitli mal ve hizmetler kalemlerindeki yıllık artışlar %20'leri aştı

Eğitim, haberleşme ve giyim kalemlerindeki yıllık artışlar ise görece olarak sınırlı düzeyde gerçekleşti

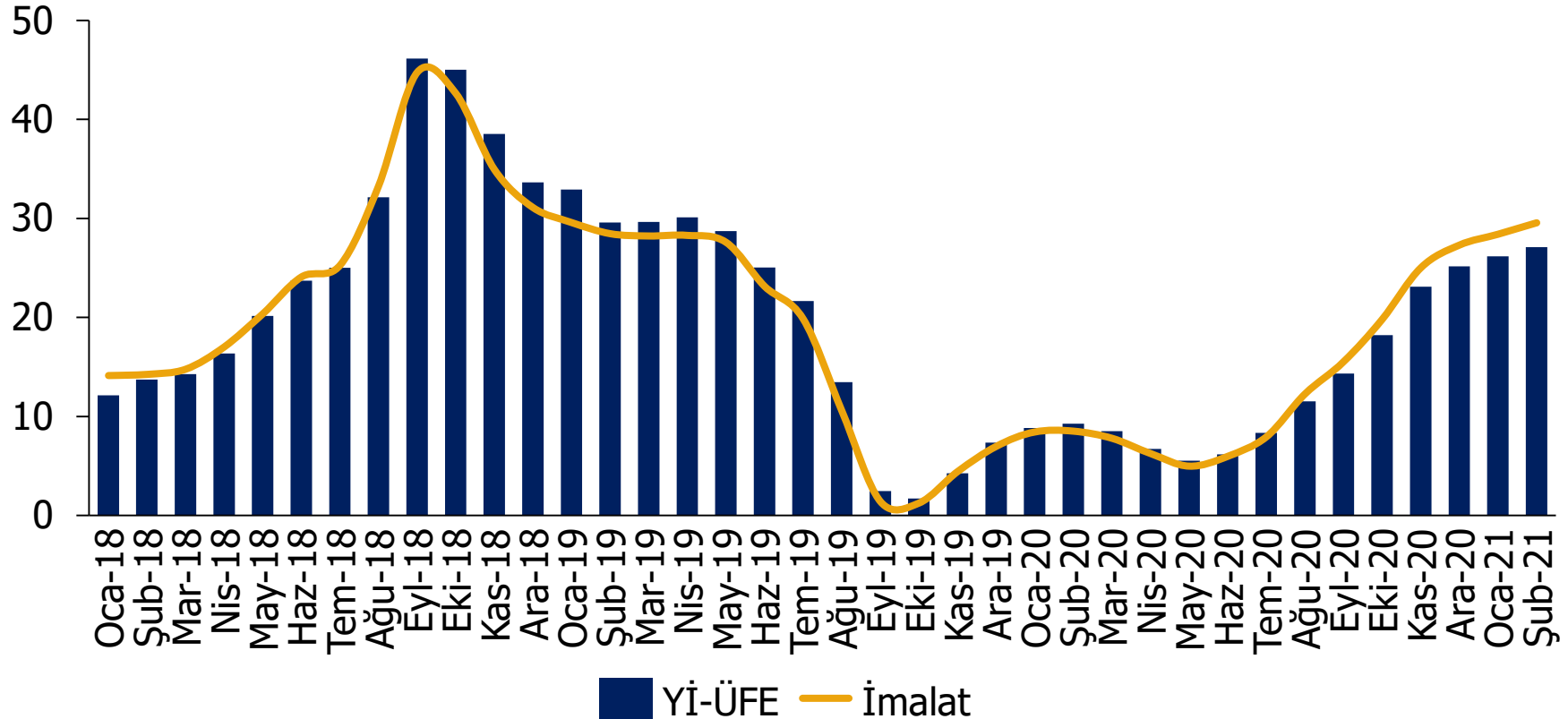
TÜFE ve alt kalemler, % değişim, Şubat 2021

	Yıllık değişim	Aylık değişim
Genel	15,61 ↑	0,91 ↑
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	18,40 ↑	2,57 ↑
Alkollü İçecekler ve Tütün	2,87 ↑	0,13 ↑
Giyim ve Ayakkabı	6,31 ↑	-0,93 ↓
Konut, Su, Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar	11,69 ↑	0,60 ↑
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	23,74 ↑	0,32 ↑
Sağlık	18,11 ↑	3,00 ↑
Ulaştırma	22,47 ↑	0,48 ↑
Haberleşme	7,15 ↑	0,56 ↑
Eğlence ve Kültür	8,72 ↑	-0,98 ↓
Eğitim	6,13 ↑	0,86 ↑
Lokanta ve Oteller	13,44 ↑	1,32 ↑
Çeşitli Mal ve Hizmetler	20,61 ↑	-2,32 ↓

Üretici fiyatlarının artışı devam ediyor

Yİ-ÜFE ile ölçülen yıllık enflasyon oranı Şubat 2021'de %27,09 düzeyine ulaştı. İmalat Endeksi ise %29,57 düzeyinde gerçekleşti

Yİ-ÜFE ve imalat, yıllık % değişim, aylık, 2018-2021

Gaziantep İli

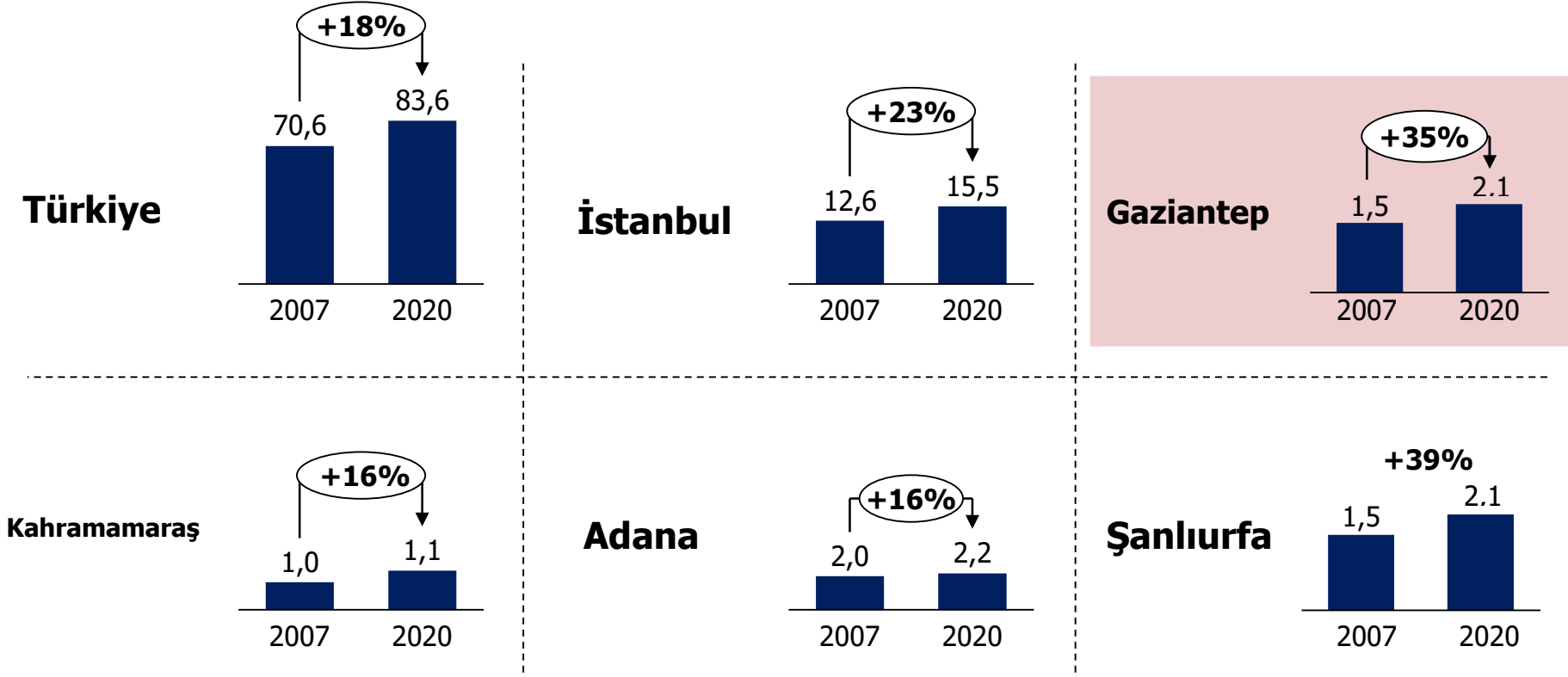
Sosyal ve ekonomik yapı

- Nüfus ve göç
- Büyüme
- Dış ticaret
- İstihdam

Gaziantep ili toplam nüfus sayısı 2020 yılında 2,1 milyon

Toplam nüfus 10 yılda Türkiye ortalamasının üzerinde arttı

Nüfus, milyon, 2007-2020

Gaziantep ili en fazla göçü Şanlıurfa'dan alırken en fazla göçü İstanbul'a verdi.

2019 yılında Gaziantep'in verdiği toplam göç 52268 kişi

2019 yılında Gaziantep'in aldığı toplam göç 16285 kişi

Gaziantep ilinin diğer illere verdiği-aldığı göç, kişi, 2019

Gaziantep'in diğer illerden aldığı göç, kişi

1	Şanlıurfa	9391
2	İstanbul	4025
3	Kilis	3881
4	Kahramanmaraş	3000
5	Adıyaman	2478
6	Hatay	2393
7	Adana	2216
8	Mersin	2117
9	Ankara	2078
10	Antalya	1302

Gaziantep'in diğer illere verdiği göç, kişi

İstanbul	6402
Şanlıurfa	4946
Kahramanmaraş	3367
Antalya	3072
Hatay	2713
Ankara	2573
Mersin	2514
Kilis	2256
Adana	2122
Adıyaman	1828

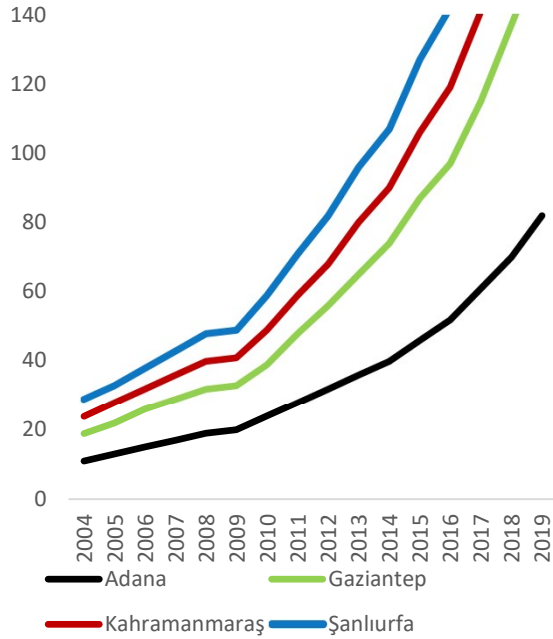

2004 yılında Gaziantep'in GSYH'si 8 milyon TL iken bu rakam 2019 yılında 77 milyar TL

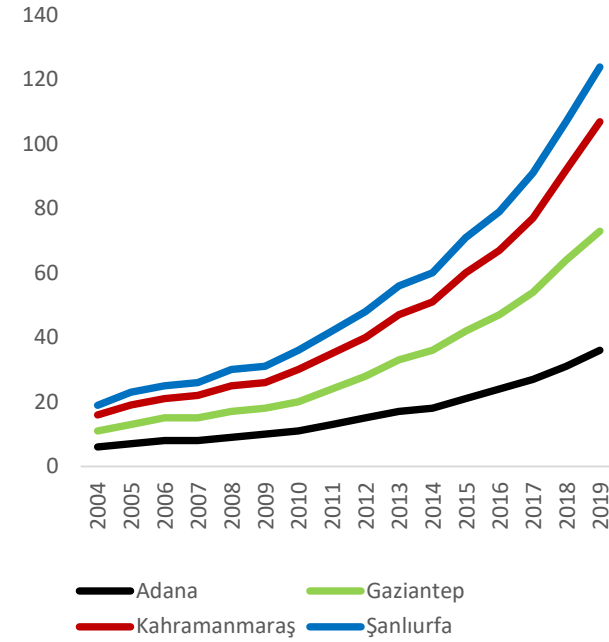
Kişi başı milli gelirdede Gaziantep'te daha iyi konumda

Gaziantep ve seçili illerin yıllık GSYH ve kişi başı GSYH değerleri, 2004-2019

GSYH, milyar TL

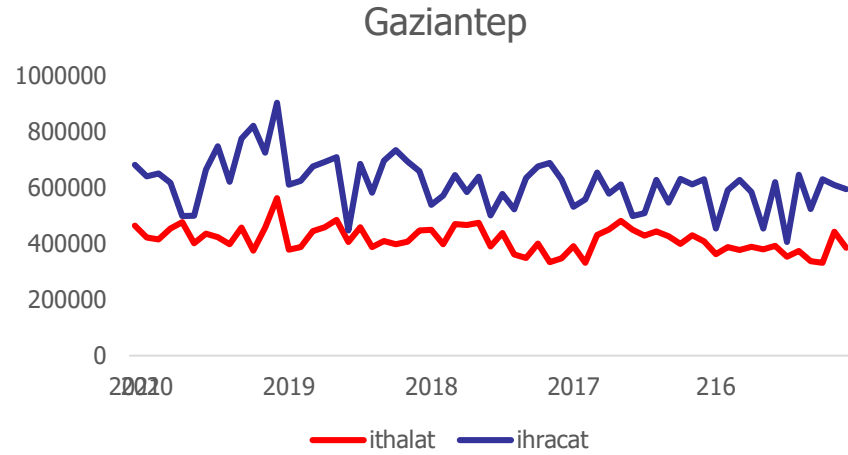
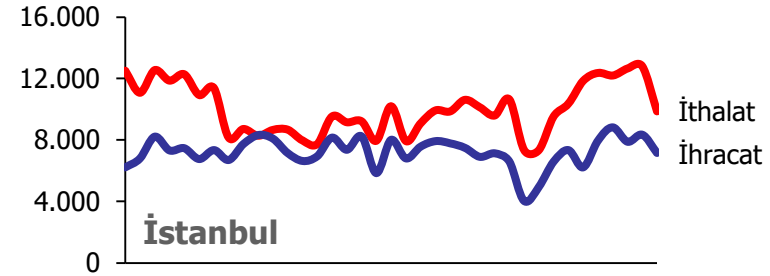
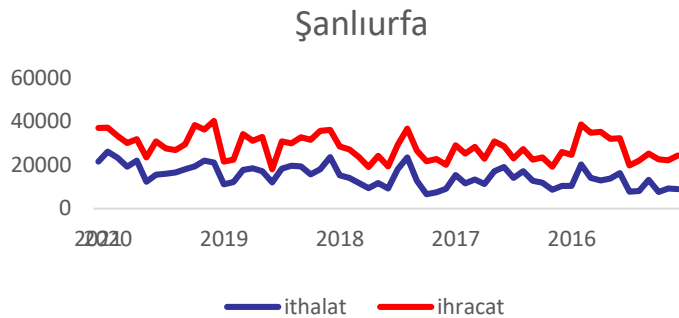
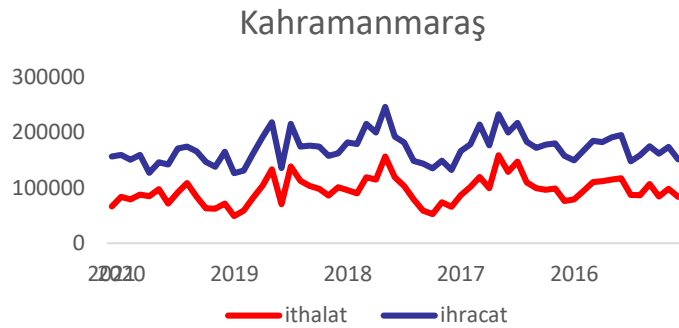
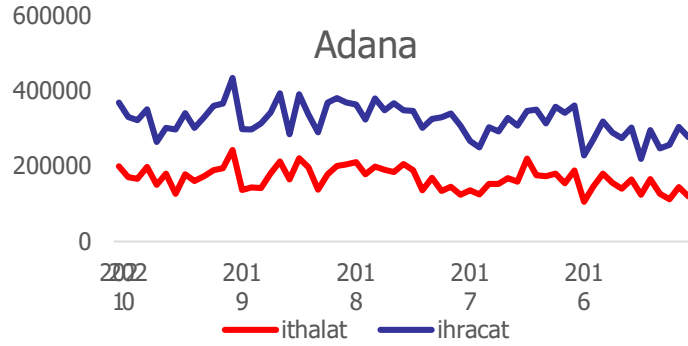

Kişi başı GSYH, bin TL

Gaziantep, dış ticarete rekabet gücünü artırabilir

İhracat-İthalat, milyon dolar, aylık, 2018-2021

Gaziantep’de sektörel krediler içerisinde en büyük payı tekstil sektörü aldı

Kredi performans oranı en yüksek olan sektörler: enerji ve inşaat

Gaziantep’de sektörel kredi dağılımı, 2020-12

	Kredi Tutarı, bin TL	Takipteki kredi tutarı, bin TL	Kredi Performans Oranı, %
Gıda Meşrubat ve Tütün	6.565.719	422.919	6,05
İnşaat	1.810.469	306.789	19,81
Metal ve İşlenmiş Maden	413.848	6.768	1,61
Finansal Kuruluşlar	261.332	10.893	4,00
Tekstil ve Tekstil Ürünleri	28.443.897	888.896	3,03
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	4.892.764	657.734	11,85
Turizm	293.749	28.039	8,71
Ziraat ve Balıkçılık	2.826.156	168.492	5,63
Enerji	8.884.654	10.824	0,12
Denizcilik	2.044	5	0,24

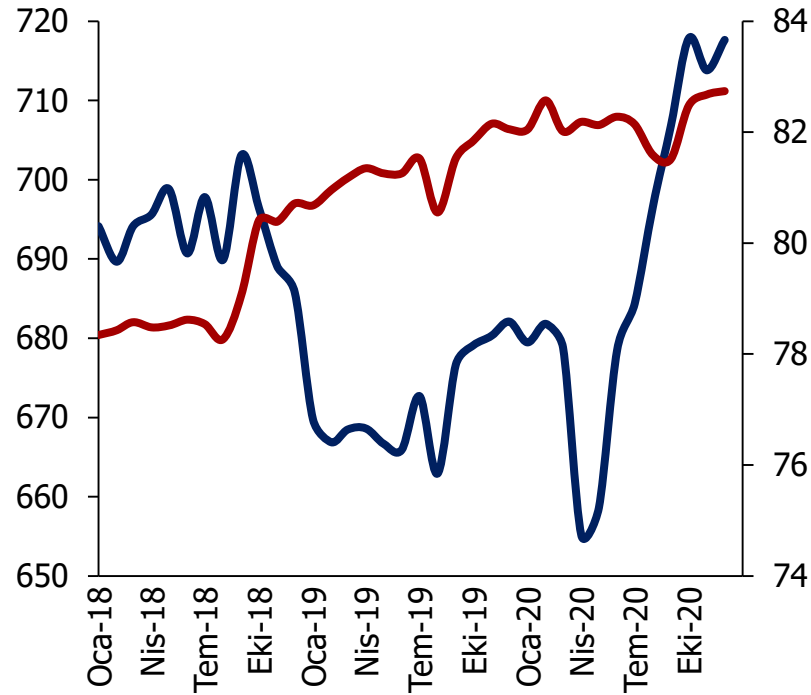
Kaynak: BDDK Fintürk, TEPAV görselleştirmesi

Not: Performans oranı (Takibe dönüşüm oranı): Takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.

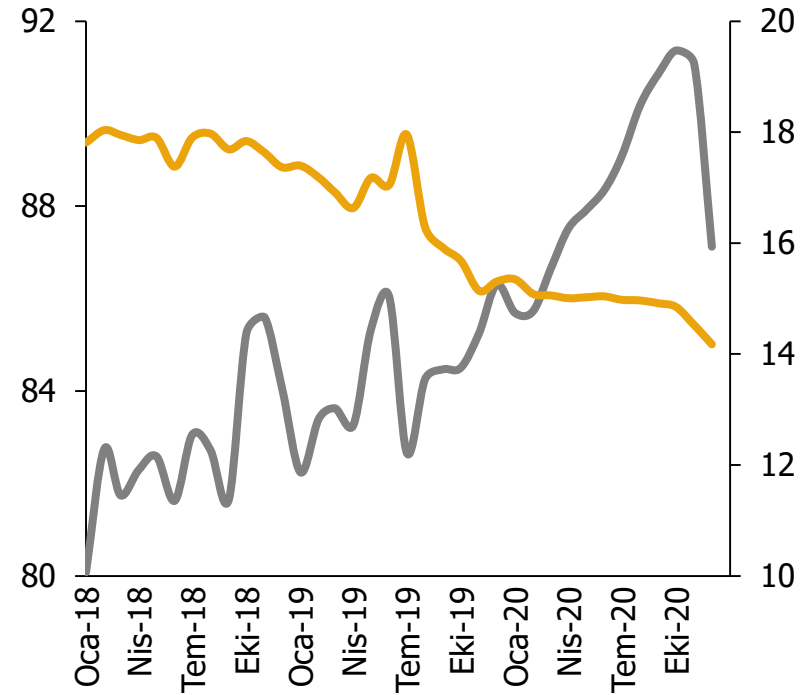
Ücretli çalışan istihdamında pandeminin olumsuz etkisi telafi edildi

Çalışan sayısı, Gaziantep, bin kişi, aylık, Ocak 2018 – Aralık 2020

Sigortalı ücretli çalışan sayısı

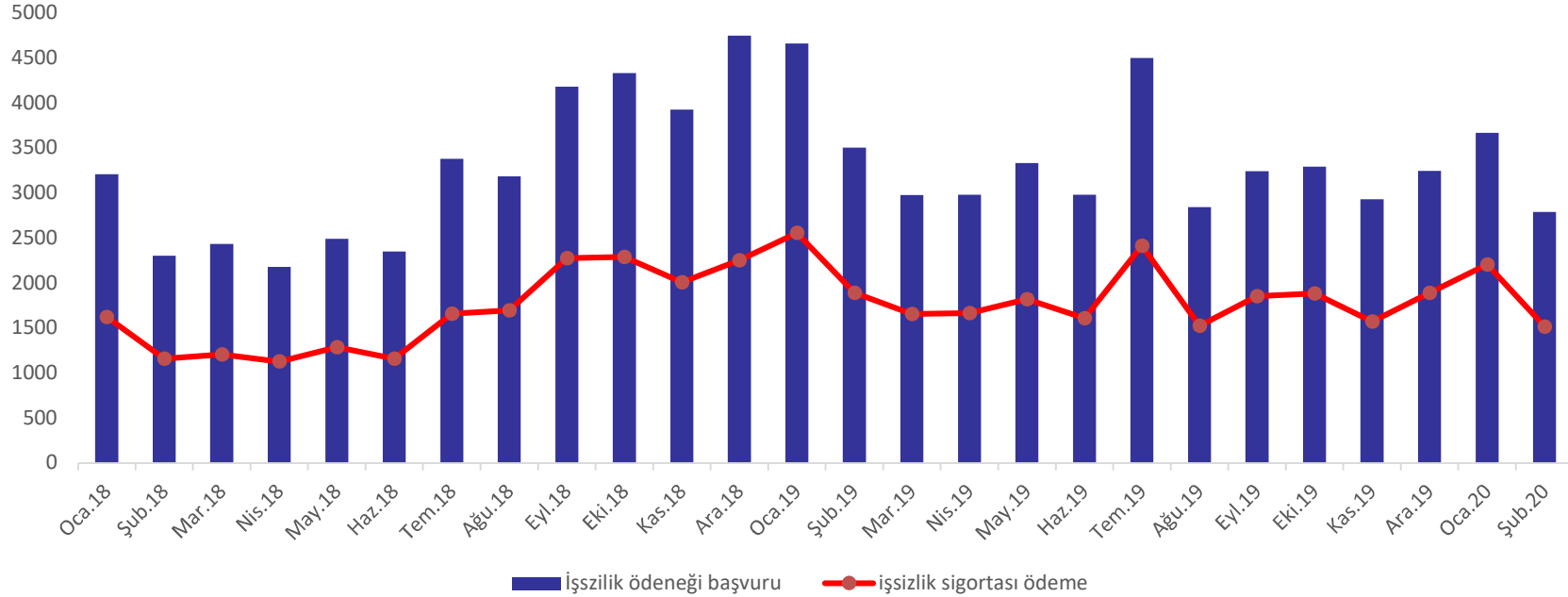

Esnaf sayısı

İşsizlik ödeneğine başvurular COVID-19 etkisiyle Nisan'da en yüksek seviyesini görse de Aralık 2020 itibarıyla 4 bin seviyesinde gerçekleşti

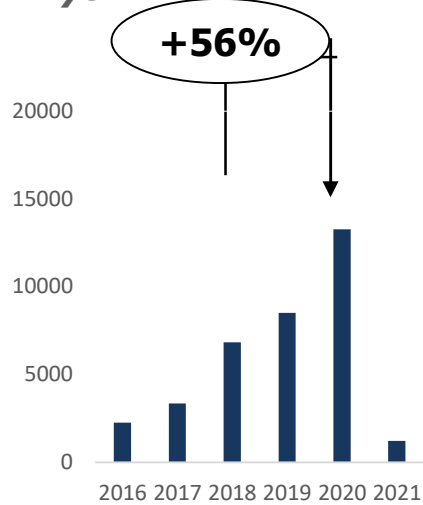
Çalışan sayısı, Gaziantep, bin kişi, aylık, Ocak 2018 - Aralık 2020

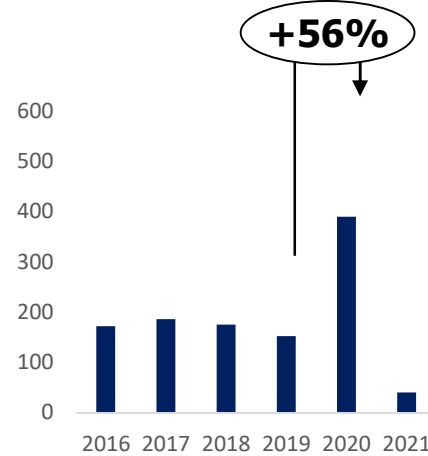
Gaziantep, yatırım ve teşviklerden 2020'de daha çok yararlandı

01.01.2001 - 31.01.2021 tarihleri arasında düzenlenen yatırım teşvik belgeleri, sabit yatırım tutarı, 2001- 2021

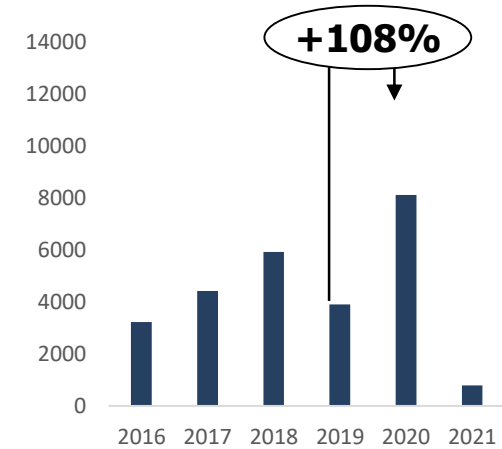
*Sabit yatırım tutarı,
milyon TL*

*Yatırım teşvik belgeleri,
belge adedi*

*Yatırım teşvik belgeleri,
istihdam*

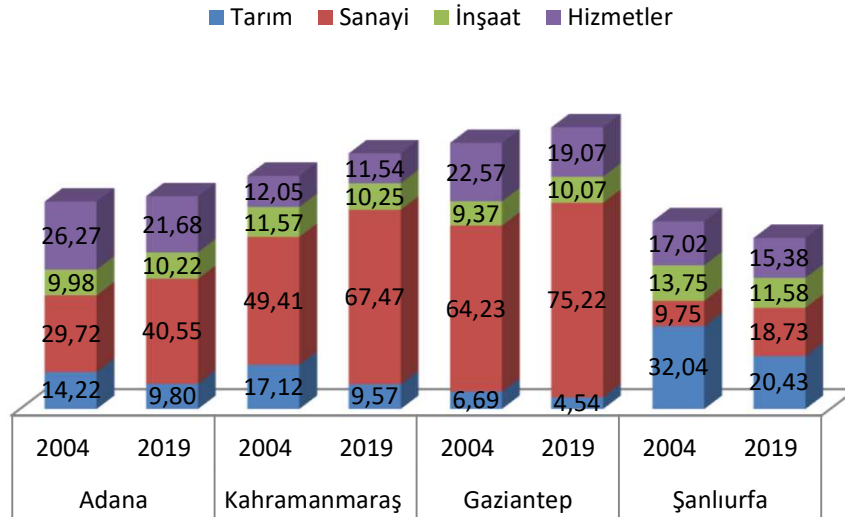
Gaziantep İli Sektör bazlı analizler

- Sektörel dağılım
- Tarım
- Turizm
- Eğitim
- Sağlık

Çevre illerine kıyasla Gaziantep'te **Sanayi ve İmalat sektörleriyle** ön plana çıkıyor.

Gaziantep İnşaat ve Gayrimenkul sektörlerinin GSYH'deki payı daha düşük.

GSYH'nin sektörlere göre dağılımı, %, Türkiye ve Gaziantep, 2004 ve 2019

		Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler
Adana	2004	14.22	29.72	9.98	26.27
	2019	9.80	40.55	10.22	21.68
Kahramanmaraş	2004	17.12	49.41	11.57	12.05
	2019	9.57	67.47	10.25	11.54
Gaziantep	2004	6.69	64.23	9.37	22.57
	2019	4.54	75.22	10.07	19.07
Şanlıurfa	2004	32.04	9.75	13.75	17.02
	2019	20.43	18.73	11.58	15.38

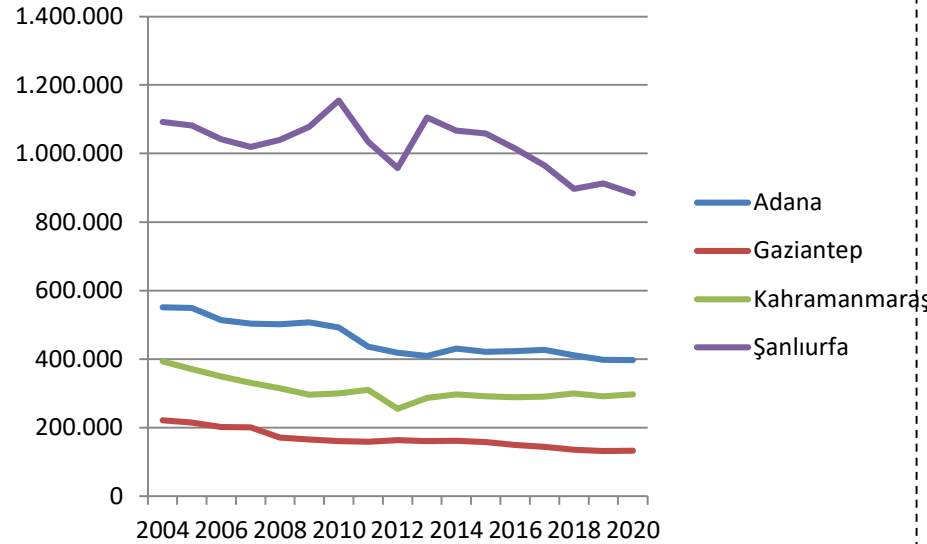

Tarım alanı bakımından Şanlıurfa Gaziantep'in önünde

Meyveler, içecek ve baharat üretimine ayrılan tarım alanları oranı, Gaziantep'te daha yüksek

İşlenen tarım alanı istatistikleri, Gaziantep ve emsal iller, 2004-2020

İşlenen tarım alanı

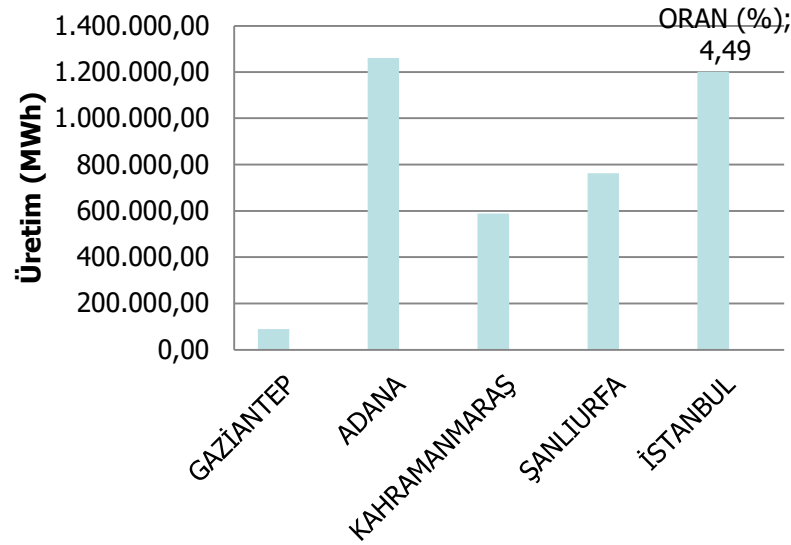
Bitkisel üretim faaliyetine göre işlenen tarım alanı, ilin kendi içerisindeki toplam tarım alanlarından alınan pay, %

	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	Sebze bahçeleri alanı	Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	Süs bitkileri alanı
Gaziantep	34,32	3,41	62,05	0,00
Şanlıurfa	68,96	1,13	15,75	0,00
Adana	73,75	6,84	17,51	0,03
Kahramanmaraş	71,11	2,64	17,41	0,00

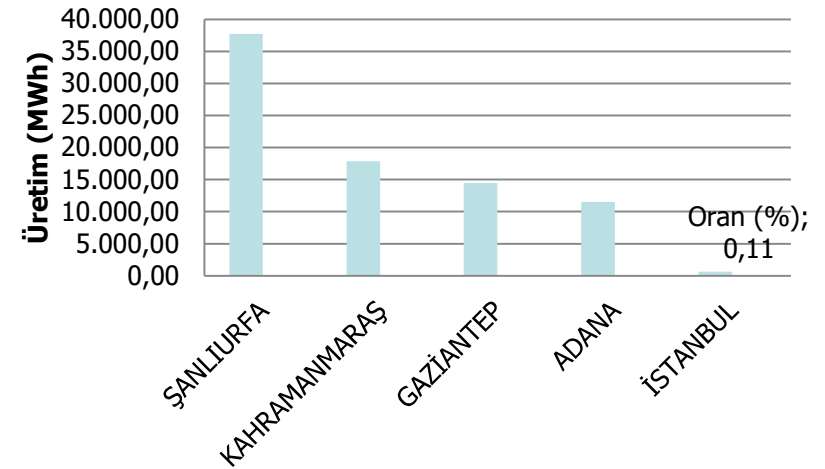
Çevre illerine kıyasla Gaziantep'te lisanslı elektrik üretim sektörünün payı düşük

Lisanslı ve lisanssız Elektrik üretim dağılımı, %

Lisanslı Elektrik Üretimi

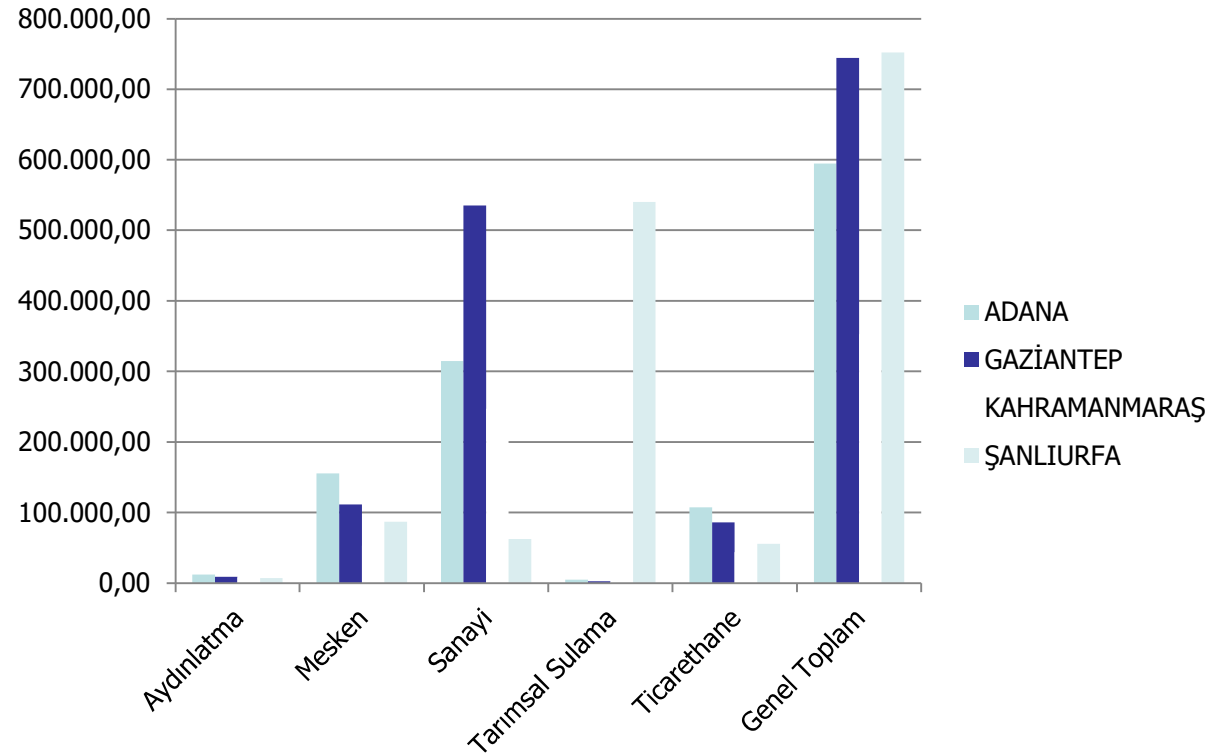

Lisanssız Elektrik Üretimi

Çevre illerine kıyasla Gaziantep'te elektrik tüketimi sanayide odaklanmıştır

Elektrik tüketim dağılımı, %

2020 yılında Gaziantep'te bulunan turizm belgeli konaklama tesislerine geliş sayısı 430 bin oldu

İlçelere göre turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde tesislere geliş, geceleme, ortalama kalış süresi ve doluluk oranlarının dağılımı, 2020

	Tesislere Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi			Doluluk Oranı(%)		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Nizip	437	4028	4465	698	6612	7310	1,60	1,64	1,64	2,15	20,41	22,56
Şahinbey	20907	163140	184047	36779	255167	291946	1,76	1,56	1,59	2,90	20,14	23,04
Şehitkamil	38034	204266	242300	63013	304712	367725	1,66	1,49	1,52	4,43	21,41	25,84

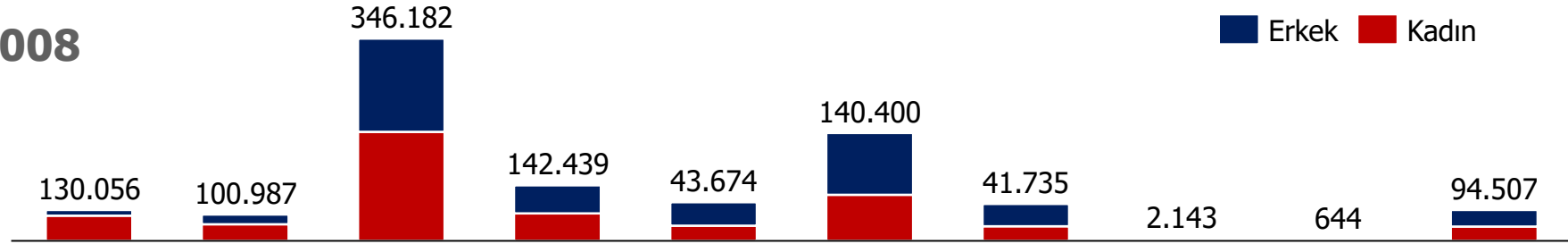
*Renkler koyulaştıkça ilgili veri değer olarak artış göstermektedir

2008 yılı ile kıyaslandığında Gaziantep'in nüfusunun eğitim seviyesi yükselmiş

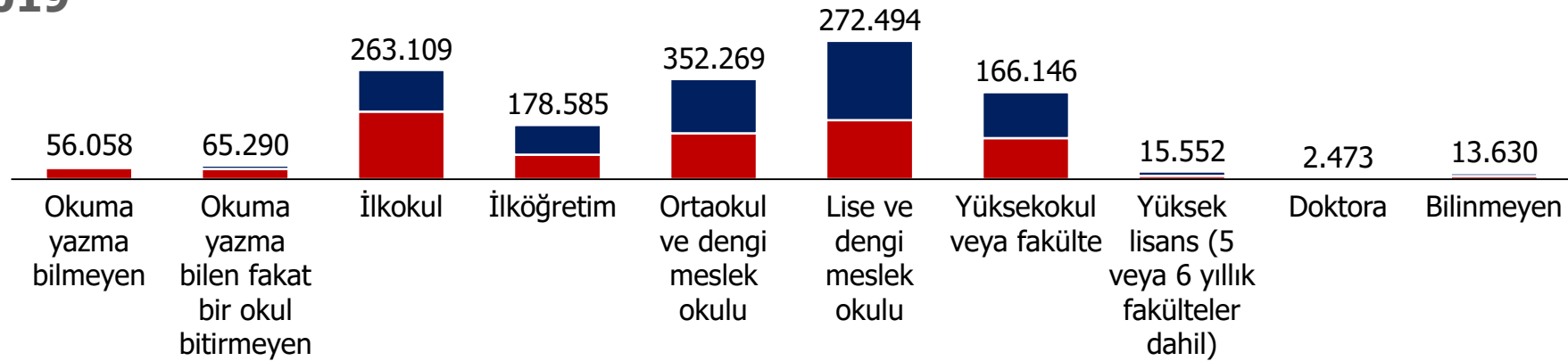
2019 yılında bitirilen eğitim durumu açısından lise ve dengi meslek okulu ön plana çıkıyor

Bitirilen eğitim durumu, 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus, 2008-2019

2008

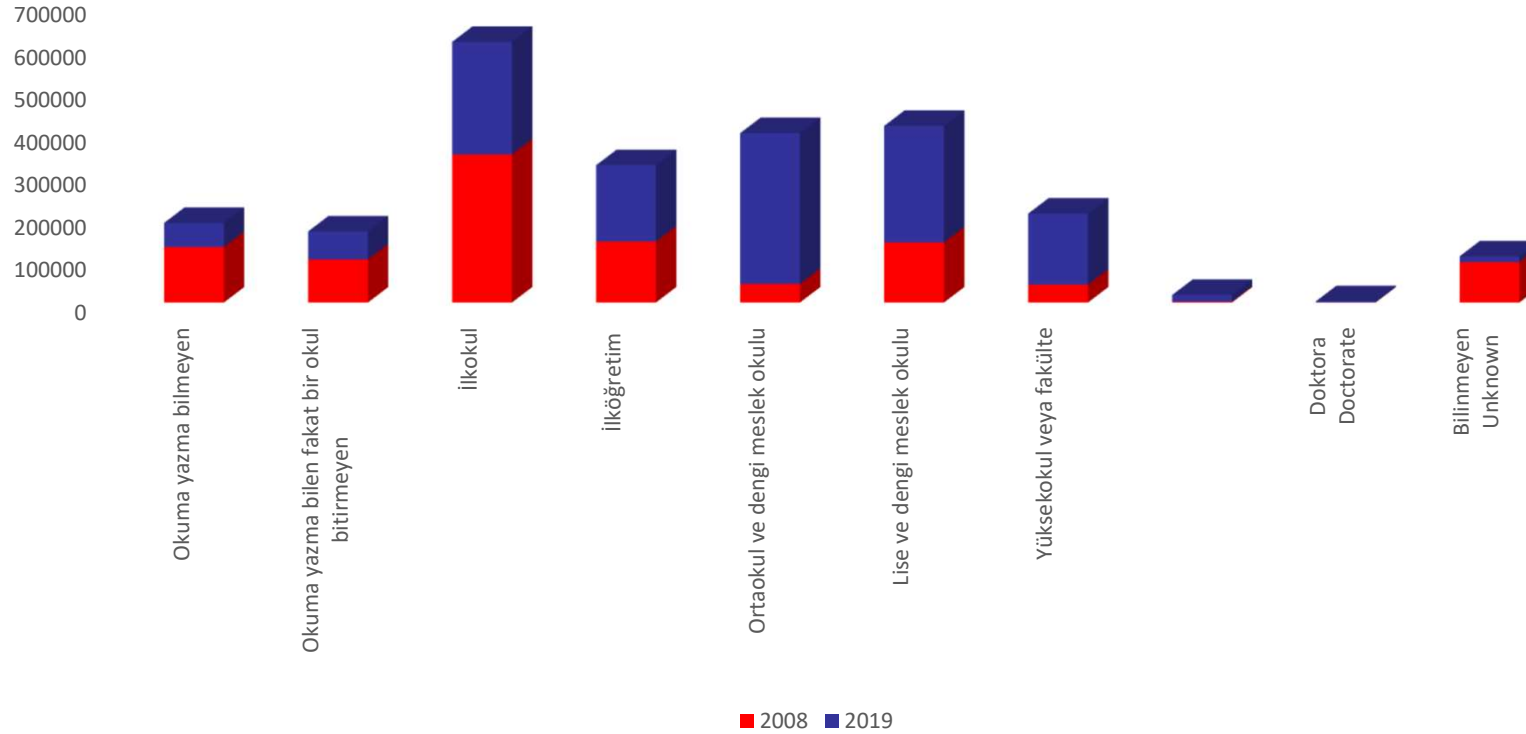

2019

2008 yılı ile kıyaslandığında Gaziantep'te nüfusun eğitim seviyesi yükselmiş
2008'de nüfusun yüzde 7'si yüksekokul veya fakülte seviyesinde eğitime sahipken
2019'da bu oran yüzde 16'ya çıktı

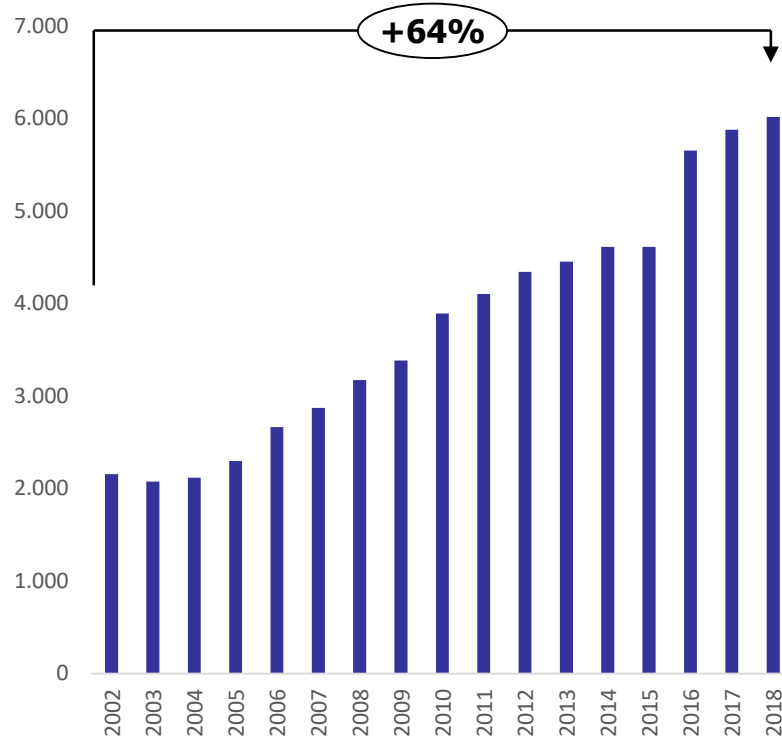
Bitirilen eğitim durumu, 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus, %, 2008-2019

Hastane yatak sayısı artış eğiliminde

2002'den bu yana yatak sayılarında yüzde 64'lik bir artış var

Hastane yatak sayısı, 2002-2018

Bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı, 2002-2018

